

جامعه ایمانی در گرو ارزش‌های قرآنی

تحقق جامعه ایمانی با اراده مؤمنانه به وقوع می‌پیوندد، جامعه ایمانی که در آن متن قرآن اجرا می‌شود...



تحقق جامعه ایمانی با اراده مؤمنانه به وقوع می‌پیوندد، جامعه ایمانی که در آن متن قرآن اجرا می‌شود از این رو باید ارتباط امر ایمانی و سیاسی را پذیرفت و به ارزش‌های قرآنی عمل کرد. انقلاب اسلامی به دنبال حرکت امام خمینی(ره) به دنبال بنای جامعه‌ای توحیدی بود که پایه‌های معرفتی آن را کتاب خدا تشکیل می‌داد. جامعه ایمانی مسلمانان ایران به تأسی از قرآن بود که به دنبال رهبری صالح، چون امام خمینی(ره) رفتند و در ادامه راه، مقام معظم رهبری در همان ساختار به رهبری نظام رسید. اما جامعه ایمانی باید خود را در انتخاب‌هایی که شهروندان دارند، نشان دهد. انتخاب یک جامعه ایمانی باید بر مبنای کتاب الله باشد. می‌توان گفت جامعه ایمانی انتخاب‌های قرآنی دارد.

قرآن و ترجیح ایمان

همه انسان‌ها بنا به ذات خود در رسیدن سعادت الهی برابرند، در آیه 40 سوره غافر می‌خوانیم: «مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ» هر که بدی کند جز به مانند آن کیفر نمی‌بیند و هر که کار شایسته کند چه مرد باشد یا زن در حالی که ایمان داشته باشد در نتیجه، آنان داخل بهشت می‌شوند و در آنجا بی‌حساب روزی می‌یابند». از این رو ایمان مهم‌ترین ساحت در جامعه اسلامی و سنگ بنایی است که جامعه و حکومت بر آن بنیان نهاده می‌شوند.

آنچه قرآن آن را عامل ترجیح و برتری عنوان کرده است، نژاد، رنگ و یا طبقه اجتماعی نیست، بلکه این ایمان است که باید خود را در عمل و عینیت نشان دهد. در قرآن نیز تقوا در مقابل فسق نهاده شده است.

تقوا؛ پیوند جهاد فانی و باقی

عمل ایمانی، منجر به رعایت اصول قرآنی و اخلاقی می‌شود و آن را می‌توان عمل متقیانه نیز خواند که مروری بر مصادیق آن در قرآن در پیوند با بند پیش، نشان از ارتباط جامعه قرآنی و امر سیاسی است. اسلام، دین، ایمان و تقوا در یک کلام حد واصل حیات دنیایی به حیات آخرت است و وحدت این دو جهان را می‌توان در حیات دینی دید.

تقوای پیشه‌گان از یک سو به رعایت امانات و عدالت توصیه شده‌اند «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَتَاءُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ» ای کسانی که ایمان آورده‌اید برای خدا به داد برخیزید [و] به عدالت شهادت دهید و البته نباید دشمنی گروهی شما را بر آن دارد که عدالت نکنید عدالت کنید که آن به تقوا نزدیکتر است و از خدا پروا دارید که خدا به آنچه انجام می‌دهید آگاه است» (مائده/8) و از سوی دیگر به آخرتی نیکو مرزده داده می‌شوند «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ» خدا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند به آمرزش و پاداشی بزرگ وعده داده است» (مائده/9) بنابر این عمل ایمانی و متقیانه عملی است که این جهان و جهان دیگر را به یکدیگر پیوند می‌دهد. جامعه ایمانی تنها معطوف به جهان دنیایی نیست و مومنان در اعمال خود از خدا پروا می‌دارند و به دنبال پاداش بزرگ‌تری هستند.

جامعه ایمانی و امر سیاسی

ایمان باید به اطاعت از خدا، پیامبر و ولی الهی بیانجامد، «وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» اگر ایمان دارید از خدا و پیامبرش اطاعت کنید» (انفال / 1) بدون چنین اطاعتی و نتیجه و تبعه‌ای عمل به قرآن نتیجه محصلی نخواهد داشت. این فراز از خصوصیات جامعه قرآنی را باید مقابل جدایی دین از نهاد دولت و سکولاریسم دانست. امر سیاسی از امر دینی، جدا نیست و مومن باید به اطاعت از نظام الهی بپردازد. در خصوص اینکه نظام الهی و ارتباط دین و سیاست چگونه برقرار می‌شود، نظرات متفاوتی وجود دارد.

براساس ابتناء امر سیاسی بر جامعه ایمانی، نظام جمهوری اسلامی به وجود آمد از این رو قرآنی‌ترین درون‌مایه جامعه ایمانی در پارادایم جمهوری اسلامی را می‌توان اطاعت از خدا، پیامبر(ص)، امامان معصوم(ع) و نظامی دینی دانست. تحقق جامعه ایمانی نیز مدام در بازتولید سیاست دینی است که با اعتقاد به ضرورت چنین وضعیتی برای سعادت دنیوی و اخروی فراهم خواهد شد.

توجه به جایگاه تقوا در سیاست ایران، توجه به پیوند حیات دنیوی و اخروی است. عمل به ارزش‌های قرآنی در حوزه سیاسی مانند اطاعت از فرامین دینی و عدالت زمینه تحقق جامعه ایمانی را فراهم خواهد ساخت.